

NOTAT

Cirkulær Økonomi
J.nr. 2023 - 9870
Ref. SIGNE
Den 23. maj 2024

Notat om hovedindhold af forslag til lov om ændring af miljøbeskyttelsesloven (Styrket affaldstilsyn og håndhævelse af forbud mod destruktion af usolgte forbrugerprodukter mv.)

Baggrund og formål

Med Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (2020) og den Opfølgende aftale om klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi (2022) vedtog S, V, RV, SF og LA at indføre et styrket og risikobaseret affaldstilsyn samt at samle administrations- og tilsynsopgaverne på affaldsområdet. Initiativet er et af de mest omfattende i klimaplanen og forventes at have en positiv effekt på genanvendelsen i Danmark.

Et af elementerne, der fremgår af den opfølgende aftale til klimaplanen, er at styrke modtagekontrollen på forbrændingsanlæg. Det fremgår af aftalen, at "forbrændingsanlæg fra 2025 skal forpligtes til at afvise affaldslæs, der indeholder over en begrænset andel af genanvendeligt affald, samt at forbrændingsanlæggene skal give en tilbagemelding til relevante myndigheder med henblik på at føre affaldstilsyn hos den relevante affaldsproducent eller affaldsindsamler."

Ecodesignforordningen indeholder en bemyndigelse for Kommissionen til at foreslå produktspecifikke forbud mod virksomheders destruktion af usolgte forbrugerprodukter. Forbud mod destruktion af usolgt beklædning og fodtøj fastlægges med forordningen, mens forbud mod destruktion af øvrige forbrugerprodukter vedtages efterfølgende i delegerede retsakter.

Med lovforslaget etableres der hjemmel til at udmønte den del af den politiske aftale om et styrket affaldstilsyn, der vedrører en styrket modtagekontrol på forbrændingsanlæg. Med lovforslaget etableres der endvidere hjemmel til at håndhæve ecodesignforordningens forbud mod destruktion af usolgte forbrugerprodukter. Ecodesignforordningen har direkte virkning i dansk lovgivning, og nærværende lovforslag skal indføre supplerende regler om håndhævelse af dele af de regler, der følger af ecodesignforordningen. Det forslås, at håndhævelsen af ecodesignforordningens forbud mod destruktion af usolgt beklædning og fodtøj håndteres i tråd med det styrkede affaldstilsyn

Endeligt indeholder lovforslaget en bemyndigelse til, at genbrugsområder på de kommunale genbrugspladser samt gebyrfinansieringshjemmelen hertil ophæves. Det er aftalekredsen bag klimaplanen, der har besluttet ikke at gennemføre initiativet og i stedet bakke op om den frivillige indsats på kommunernes genbrugspladser.

Lovforslagets indhold

Lovforslaget skal give bemyndigelse til at stille krav om:

1. *At forbrændingsanlæg og genanvendelsesanlæg skal foretage kontrol af affaldets indhold af affald egnet til materialenyttiggørelse og usolgte forbrugerprodukter.*

Det påtænkes som følges heraf, at forbrændingsanlæg forpligtes til at kontrollere repræsentativt udvalgte affaldslæs, som modtages til forbrænding med henblik på at vurdere affaldslæssenes indhold af affald egnet til materialenyttiggørelse. Det påtænkes, at fastsætte regler om, at kontrollen skal udføres på minimum 5 procent af de affaldslæs, der modtages ugentligt. Det påtænkes endvidere at fastsætte, at anlæggene herudover skal føre kontrol ved konkret begrundet mistanke. Ligeledes påtænkes det at stille krav til genanvendelsesanlæg om at føre kontrol med usolgte forbrugerprodukter. Der lægges op til, at kontrollen for affald egnet til materialenyttiggørelse udføres parallelt med den allerede eksisterende kontrol for affald for luftforurening, som følger af forbrændingsanlæggenes miljøgodkendelse.

2. *At forbrændingsanlæg skal afvise affaldet, hvis det vurderes, at affaldet indeholder affald egnet til materialenyttiggørelse.*

Det forslås herved, at forbrændingsanlæg og genanvendelsesanlæg kan afvise affaldslæs egnet til materialenyttiggørelse på to måder. Dels kan virksomheden fysisk afvise affaldslæsset, hvorefter det bortkøres fra affaldsbehandlingsanlægget. Dels kan virksomheden administrativt afvise affaldslæsset i tilfælde, hvor det ikke er praktisk muligt fysisk at afvise affaldslæsset.

3. *Genanvendelsesanlæg skal afvise affald i form af usolgte forbrugerprodukter.*

Genanvendelsesanlæg forpligtes hermed til at afvise affaldslæs med i første omgang usolgt beklædning eller fodtøj.

4. *At forbrændingsanlæg og genanvendelsesanlæg skal underrette affaldstilsynsmyndigheden og affaldsproducenten og/eller affaldsindsamlere, hvis det ved kontrol konstateres, at et affaldslæs indeholder mere end en begrænset andel af affald egnet til materialenyttiggørelse eller usolgte forbrugerprodukter, og at virksomhederne skal indberette oplysninger til brug for affaldstilsynsmyndigheden.*

Det forslås herved, at forbrændingsanlæg og genanvendelsesanlæg forpligtes til at underrette den pågældende affaldsproducent eller affaldsindsamler, hvis det ved kontrol vurderes, at et affaldslæs indeholder affald egnet til materialenyttiggørelse eller usolgte forbrugerprodukter. Ligeledes forslås det, at forbrændingsanlæg og genanvendelsesanlæg skal underrette affaldstilsynsmyndigheden samt indberette oplysninger om det pågældende affaldslæs til affaldstilsynsmyndigheden til brug for et eventuelt fysisk tilsyn hos den pågældende affaldsproducent eller affaldsindsamler. Dette er med henblik på at vejlede den pågældende affaldsproducent eller indsamler om de nuværende sorteringsforpligtelser.

5. *At miljøbeskyttelseslovens bestemmelser om genbrugsområder på de kommunale genbrugspladser samt gebyrfinansiering hertil ophæves*

Med lovforslaget foreslås endelig, at miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, hhv. § 50 f og § 48, stk. 1, nr. 2, om bemyndigelser til at fastsætte regler om genbrugsområder på de kommunale genbrugspladser samt gebyrfinansieringshjemmelen hertil ophæves. Eftersom der ikke er blevet udstedt regler, der udmønter § 50 f, vurderes ophævelsen ikke at have praktisk betydning for hverken kommuner, virksomheder eller borgere. Eftersom udstedelse af regler om gebyrer efter § 48, stk. 1, nr. 2, er betinget af, at der udstedes regler efter § 50 f, vurderes

ophævelsen af § 48, stk. 1, nr. 2, heller ikke at have praktisk betydning. Det er aftalekredsen bag klimaplanen, der har besluttet ikke at gennemføre initiativet og i stedet bakke op om den frivillige indsats på kommunernes genbrugspladser.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget indeholder udelukkende bemyndigelsesbestemmelser og har derfor ikke isoleret set økonomiske eller administrative konsekvenser. Reglerne skønnes dog ved udmøntning i bekendtgørelser at have økonomiske og administrative konsekvenser, som beskrives her.

Erhvervsliv

Der forventes mindre erhvervsøkonomiske konsekvenser i forbindelse med implementeringen af en styrket modtagekontrol på forbrændingsanlæg.

Der vil opstå erhvervsøkonomiske konsekvenser, når et forbrændingsanlæg udtager et affaldslæs til kontrol af affaldslæssets indhold. Kontrollen kan dog foretages i forbindelse med forbrændingsanlæggenes allerede eksisterende egenkontrol, hvor de skal tjekke, at det indleverede affald ikke medfører forøget luftforurening fra forbrændingsanlægget. De erhvervsøkonomiske konsekvenser vurderes at være begrænsede, idet den nye kontrol for affald egnet til materialenyttiggørelse kan udføres i sammenhæng med allerede etablerede praksis for kontrol. Herudover opstår der begrænsede administrative erhvervsøkonomiske konsekvenser, når forbrændingsanlæggenes skal underrette affaldstilsynsmyndigheden og den pågældende affaldsproducent eller indsamler.

Miljøstyrelsen har lavet et foreløbigt skøn over de samlede erhvervsøkonomiske omkostninger for implementering af et styrket affaldstilsyn:

Erhvervsøkonomiske og administrative konsekvenser, mio. kr., kontrol modtageanlæg

År	2025	2026	2027	2028	herefter varige
I alt	4,6	4,6	3,4	3,4	3,4

Ovenstående skøn omfatter både erhvervsøkonomiske- og administrative erhvervsøkonomiske konsekvenser. Faldet efter 2027 skyldes, at det antages, at der på det tidspunkt er opnået en vis rutine eller effektivisering af opgaverne.

Miljøeffekter

De foreslåede bemyndigelsesbestemmelser om affaldstilsyn vil ikke i sig selv medføre miljø- og naturmæssige konsekvenser. Bemyndigelsesbestemmelserne kan dog i forbindelse med udmøntning i bekendtgørelse medføre miljø- og naturmæssige konsekvenser. Der er ikke regnet på de konkrete miljø- og naturmæssige konsekvenser ved udmøntning af reglerne i bekendtgørelsen. Dog forventes det, at der er positive miljø- og naturmæssige konsekvenser, idet en styrket modtagekontrol indebærer tættere opsyn med virksomhedernes affaldshåndtering og dermed forventet højere regelefterlevelse. Dette forventes at medføre, at en højere andel af erhvervsaffald materialenyttiggøres. Den præcise mængde affald flyttet fra andre behandlingsformer (forbrænding, anden endelig materialenyttiggørelse og deponering) til forberedelse med henblik på genbrug eller genanvendelse forventes derfor også at afhænge af hyppigheden af tilsyn hos virksomhederne.

Udmøntning af lovforslag

Lovforslaget forventes fremsat oktober I 2024 med ikrafttrædelse 1. januar 2025.